

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Budapest, V., Koháry-utca 4.
 Telefon Lipót 974—24.
 A budapesti unitárius egyházközség
 hivatalos lapja.

Alapította
JÓZAN MIKLÓS
 Főszerkesztő
BARABÁS ISTVÁN

Megjelenik köthetenként
Előfizetési ára
 egy évre **4 pengő**
 Az előfizetési díjak a lelkeszi hivatal
 címére küldendők.

Szent Karácsony

napján olvassuk Ézsaiás 9. r. 2—7. verseit: A nép, amely sötétségben jár vala, lát nagy világosságot s akik lakoznak a halál árnyékának földjében, fény ragyog föl felettük. Te megsokosítod e népet, nagy örömet szeresz néki és örvendeznek előtted az aratók örömeivel és vigadoznak, mint mikoron zsákmányt osztanak. Mert terhes igáját, háta vesszejét, az őt nyomorgatónak botját összeföröd, mint a Midián napján. Mert a vitézek saruja és a vérbe fertőztetett öltözet megég és tüznek eledele lészen; mert egy gyermek születik nekünk, fiú adatik nekünk és az uralom az ő vállán lészen és hívják nevét: csodálatosnak, tanácsosnak, békesség fejedelmének! Uralma növekedésének és békéjének nem lesz vége a Dávid trónján és királysága fölött, hogy fölemelje és megerősítse, azt jogosság és igazság által mostantól mint örökké. A seregek urának buzgó szerelme mívelendi ezt.

Az irdatlan sötétségben, ahová ellenségeinek taszítottak, a próféta biztatásával keressük a világosságot. Az élet Fejedelmének fénylő orcáját, a betlehemi bölcső fölött ragyogó csillagot, szenedő népek, gyötrődő szívek vigasztalóját. És hiszünk annak teljes felragyogásában, az igazság, jogosság diadalában.

A Gyermekek bölcsőjéből kiáradó szeretet melegével gondolunk szegény üldözött testvéreinkre, kálváriajárásukra, A nyomorultakra, a meg-

alázottakra, a magyar igazság betlehemi gyermekeire. És hiszünk a jóakarat győzelmében, amit a seregek urának buzgó szerelme elhoz mireánk.

A hivek és az egyházi ügyek.

A reformaliának a kizárólagos papuralommal szemben az volt az egyik nagyjelentőségű vívmánya, hogy az egyházi ügyek intézésében a világi hivek is határozott jogokhoz jutottak. A protestáns egyházak megerősödése és történelmi szerepe a világi hivek nélkül semmi esetre se vált volna valóra. A papok a hitesszeme apostolai pedig a lélek munkáját keserves sorsok árán végezték. A papi-sors nehéz sors volt. A világi hivek sorsa is sok hátránnyal járt, de a protestáns egyházak világi tagjai az áldozatos feladatokkal vállalták nagy önmehtagadással és az egyházak iránti lelkesedéssel. Az egyes egyházközségek sorsa az egyes családok sorsával volt összekötve. Az egyetemes egyházak vezetőik egyéni nagysága, arravalósága, készsége és buzgalma szerint tudtak hatni, vagy éltek vegetatus életet. A lélek mozgatta mindig és mozgatja ma is a világot. A biblia szerint: a lélek az, ami megelevenít.

A nagyvárosi ember sorsa a lelki életet nagyon háttérbe nyomja, de azért a nagyvárosokban is van egyházi, lelki élet, ha a hivek az egyház ügyei iránt lelkiileg érdeklődnek. A világi hivek a gyülekezet közügyeire a közgyűléseken gyako-

rolhatnak irányító befolyást. A közügyek iránti érdeklődés az egész gyülekezet szellemét átforgalmazja és az *ősegység* virágzását biztosítja.

Aki egyházának lelke szerint jót akar tenni, aki egyházának erejét, tekintélyét sokra tartja és abban munkálkodni akar, az tesz is. A protestáns egyházak alkotmánya a híveknek biztosított jogot a közgyűléseken való építő munka kötelességében kívánja megvalósítani s ezért a közgyűlések a világi hívek egyházi munkájának a formái. Aki a közgyűléseken az egyház javát szolgáló gondolatait kifejti, aki a téves utakat megvilágítja és a híveket helyes útra tereli: az egyházi építőmunkát végez. Aki azt szeretné, hogy egyháza az ő kívánságának megfelelő munkát fejtessen ki, az a közgyűlések látogatásával tudja legjobban szolgálni azt a célt. A közgyűlésen tárgyalt ügyek megvitatása az egyházi közszellem megerősödését szolgálja.

Egészen téves a presbyteriumra bízni az egyházak sorsát. Ezek a lelkes egyháztagok csupán a közgyűlés megbízottai, akik az ő becsületes munkájukról a gyülekezetnek a közgyűlésen kívánnak számotadni. A presbyterek egymás munkáját jól ismerik, de ez nem elég! Az összes hívek a közgyűlésen kell, hogy a becsületesen végzett munkát elismerjék és ezáltal a presbyteriumot új munkára serkentsék vagy többre és jobbra képes presbytereket állítsanak az egyházi ügyek intézésére. Az egyházközség virágzása a világi hívek lelkes érdeklődésétől függ.

Régi egyházi törvényeink között ez a szabály is írva volt: hadd vádolják, hibáztassák és dorgálják egymást kölcsönösen, de *mégsem azon szándékkal*, hogy ártsanak, vagy azon vággyal, hogy bosszút álljanak, vagy a nép előtt egymást szoros hirbe hozzák! Ezek a szempontok ma a parlamentáris, nyilvános ügyintézés szabályaiban nyernek kifejezést.

Régi törvényünk a maga egyszerűségében már a XVII. században az egyházi ügyek intézésében kifejezésre juttatta a *nyilvános kritikát*, de kiemelte, hogy ennek nem szabad személy ellen irányulnia, nem szabad a bosszu gondolatától vezéreltetnie, — sine ira et studio — hanem a közérdek tárgyilagos védelme és szolgálata kell, hogy irányadó legyen.

Eme nyíltság, őszinteség és férfias bátorság fejlesztették ki az unitárius összetartást: az *ősegységet*. Kétségtelen ugyanis, hogy férfias bátorság kell ahhoz, hogy az általunk véghezvitt dolgokért a nyilvánosság előtt helytálljunk és nyilvánosan is álljuk azt, amit tettünk; de férfias

bátorság kell ahhoz is, hogy a nyilvánosság előtt másokat bírálni merészeljünk, mert az igaztalan vádló a nyilvánosság előtt maga kerül a vádlottak padjára.

Régi törvényünk ezt is parancsolta: ... inkább bizonyos jóindulatot kell tanúsítanunk, ne-hogy úgy tűnjék fel, hogy a bűnösnek inkább *rossz hírnevét*, mint jóllétét keressük.

Végül a tanácskozásra vonatkozó regula ez volt: „A hozzászóló adja elő amit akar, barátságosan, nyájasan, őszintén szabatosan és a veszekedés minden vágyának félretevésevel.”

Ott, ahol az őszinteség ily nyomatékosan jut előtérbe, a tanácskozás nem is vállalhat kellemetlen szóharccá. De ennek volt — és van — egy nélkülözhetetlen előfeltétele: a tényállás, a tanácskozás tárgyának szabatos ismerete és a vonatkozó regulák tudása.

Engemet mindig meglepett és megbotránkoztatott, amikor közügyekben ezt hallottam: én ezt így látom jónak, helyesnek stb. A tények ismerete mellett az isteni és emberi törvényekhez kell szabni mindig a döntést, tehát a kérdés az: mi a *regula*?

A regula alkalmazásának és alkalmazhatóságának célszerűségéről lehetnek különböző vélemények, de a regulát az egyéni akarat nem helyettesítheti. Az egyéni akarat uralma: a dictatura. Ez a jelenség időről-időre mindenütt szokott kísértetni és kísérletezni, de rendszerint rossz eredménnyel. Jót csak ott hoz, ahol a tömeget a demagogiától szabadítja meg. A tömeg azonban mindig közös akaratkifejezést kíván és erre tör.

Egyházi törvényeink betartásában a múltban is voltak néha-napján hiányok. De már az 1661. évi dicsfalvi zsinat elhatározta, hogy a papok az egyházi rendtartást megszerezzék, átolvassák, tanulmányozzák és aszerint éljenek. Ez a szabály ma az egyház ügyeit intéző hívekre is áll. A hívek a közgyűlések látogatásával, az egyházi közszellemet erősítik és egyházi legjobb kötelességeiket gyakorolják, ami így alakul ki a szétszórt hívek között is az *ősegység* felemelő érzete.

(—)

Az első 1000 pengő

együtt van már a Dávid Ferenc Filléralapban. Egy kerek esztendő alatt gyűlt az összeg fillérenként napról-napra. Sokan hozták el filléreiket, de még többen maradtak el. Az adakozók nagy

része szerény anyagi viszonyok között él. Ezek-től remélhetőleg példát vesznek azok is, akiknél a fillér áldozata nem kerülne áldozatba. Várjuk őket fillérjeikkel egyetemben.

Hálát adunk Istennek, hogy a nyomasztó gazdasági állapotok között is adott a jó lelkeknek sugallatot a jóra. Ő pótolja áldásával a filléreket és szaporítsa nagyra az első 1000 pengőt, áldozatos szivek emez édig érő Karácsonyfáját, amelyről egykor utódaink a Dávid Ferencre, való emlékezés óráiban a keresztényi szeretet áldott gyümölcseit is veszik.

A Dávid Ferenc emlékestendő napjaiban az Értesítőt egészében a rávaló emlékezésnek szenteltük. Ennek érdekében irtunk és agitáltunk úgy a filléralap összehozásában, mint az emléktábla felállítására. Emiatt bizony kimaradtak a lapból Platon is, Kant is és társaik is.

Továbbra is kérjük a jó szivek adományait a filléralapra. Mindenki ujítsa meg adományát az új évben is.

A szerkesztőség.

Istentisztelet sorrendje a Koháry-utcai templomban

Dec. 22-én d. e. 1/4 12 órakor prédikál Józán Miklós (rádió közvetítéssel).

Dec. 25-én karácsony első napján:

D. e. 9 órakor prédikál és urvacsorát oszt Józán Miklós. D. e. 11 órakor prédikál és urvacsorát oszt Barabás István.

Dec. 26-án karácsony másodnapján:

D. e. fél 12-kor prédikál Barabás István (rádió közvetítéssel), ágendál Jancsi László.

Dec. 26-án d. e. 10 órakor Debrecenben prédikál és ágendál Józán Miklós.

Dec. 29-én d. e. 11-kor prédikál Józán Miklós.

Dec. 31-én délután 5 órakor, ó-évnappján prédikál Barabás István.

1930. jan. 1-én d. e. 11 ujév napján prédikál Józán Miklós.

Jan. 5-én d. e. 11 órakor prédikál Barabás István.

Jan. 12-én d. e. 11 órakor prédikál Józán Miklós

Dávid Ferenc emlékének megörökítése iránt dr. Boros György főpásztorunk az alábbi javaslatot terjesztette az idei k. Főtanács elé: — A történelem muzsája könnyek között, fájdalmas sóhajokkal busan jegyzi fakult, kopott, krónikája lapjaira, hogy a hitet tápláló gondolat alig kinőtt szárnyát, rövid pár év múlva megcsontította a világosság ellensége: a tudatlanság, az igazság üldözője; a félelem. Gyászkeretbe foglalt lapjaira reszkető kézzel véste föl 1579 novemberét. 350 esztendő hosszú ideje alatt mintha elfáradott volna karja. Csak a sötét felhők itt-ott megszakadó foszlányai közül vehető ki, hogy él a hit és kételkedve kérdezi, vajha lesz-e még egyszer ünnep a világon?

— Az ő neve és eszméi legyenek irányítók, de minden lelki tanító keresse és találja módját annak is, hogy az ő egyházköztségében elődeik a múltban milyen nagy munkát fejtettek ki az unitárius vallás védelmében és eszméi tisztázásában.

— Ezek után indítványozom, mondja ki a Főtanács, hogy:

1. Megirandó az unitárius hiteszme fejlődésének története Dávid Ferenc-től a XIX-ik évszázad végéig.

2. Minden évben november második vasárnapján Dávid Ferenc mártírhalála évfordulójával kapcsolatban mindenik egyházköztségben tartassék ünnep.

A határozati javaslatot a főtanács egyhangu lelkesedéssel elfogadta, majd a különböző küldöttségek fejezték ki hódolatukat Dávid Ferenc emléke iránt.

HIREK

Olvasóinknak, lapunk barátainak Istentől megáldott karácsonyi ünnepeket kíván a szerkesztőség.

A karácsonyi ünnepeken a Koháry-utcai templomban karácsony 1-ső napján délelőtt 9 és 11 órakor, 2-ik napján d. e. fél 12 órakor lesz urvacsora osztás.

Kérjük hátralékos előfizetőinket sziveskedjenek rendezni hátralékukat még ebben az évben. Az Értesítő olvasható a cím, amelyre a pénzt küldeni kell.

A kiadóhivatal.

Özv. Kaffka Miklósné urnó 20 Pengőt adományozott tragikusan elhunyt fia Kaffka Miklós V. o. gimn. tanuló emlékére a balatonszabadi gyermeknyaralattal költségeire, ahol az ő kedves fia is oly szívesen töltötte a nyarat. Az Örökkévaló vigasztalja meg nagy gyászában s adjon enyhületet a fájdalmas anyát színek!

A budapesti egyházközség közgyűlése f. évi dec. hó 15-én tartott ülésén érdemes volt gondnokát dr. Hajós Béla atyánkfiait tiszteletbeli gondnokává választotta.

Demeter Lőrinc székelyudvarhelyi nyug. főszolgabíró atyánkfia f. évi december 12-én meghalt. December 14-én temették el Zsákodon Erdélyben.

Pihenjen csendesen!

Fiers Elek a Család-utcai református atyafiak nagyon szeretett lelkipásztora a napokban hirtelen elhunyt. Krisztus szíve szerint való pásztor volt, aki életét adta az ő nyájáért.

Nyugodjék csendesen!

A Magyarországi Unitárius Egyház Igazgató Tanácsa f. évi december hó 30-án, délután 5 órakor a tanácsteremben tartja évnegyedi rendes ülését.

A budapesti egyházközség presbitériuma december hó 9-én, a közgyűlése pedig dec. 15-én tartott ülésein tárgyalta az 1930. évi költségvetést. A presbitériumi ülésen dr. Kozma Jenő, a közgyűlésen báró dr. Daniel Gábor gondnok atyánkfiai elnökölték. Ugy a presbitérium, mint a közgyűlés elfogadta az előterjesztett költségvetést, amit 15 napig közszemlére tett ki a lelkészi irodába, ahol az érdeklődők megtekinthetik azt. Mindkét gyűlés megszavazta a cserkészcsapat számára kért évi 200 pengő segélyt.

A Dávid Ferenc halálának 350. évfordulati ünnepségeivel kapcsolatosan a budapesti Dávid Ferenc Egylet nov. 15-én szépen sikerült ünnepélyt tartott, amelyen Dávid Ferencről dr. Varga Béla theol. tanár, egyházi főjegyző atyánkfia tartott értékes és nagy figyelemmel hallgatott előadást. A felolvasást, amely nyomtatványban is megjelenik később, már most ajánljuk olvasóink szíves figyelmébe. December havi felolvasó estélyét a D. f. k. I. hó 13-án tartotta szintén a Rákos-u. kápolnában, ahol Duszik Lajos miskolci evang. esperes-lelkész tartott szép előadást az Advent eredete címén.

Az iskolás növendékek Karácsonyfáját az idén is a Koháry-u. templomban állítja fel az Unitárius Nőszövetség. Az ünnepély december hó 22-én, vasárnap délután fél 4 órakor kezdődik a Karácsonyfa alatt. A karácsonyi ajándékok kiosztása a templom két kijáratú ajtajánál lesz, közvetlenül az ünnepély után. A kisgyermekre való tekintettel kérjük a szülőket vagy a gyermekek hozzátartozóit szíveskedjenek pontosan a jelzett időben megjelenni, hogy a kicsinyek a szent estére ajándékaikkal együtt korán hazajuthassanak.

A Nőszövetség

Cserkészeink Karácsonyfa-ünnepélyüket december 21-én szombaton délután 5 órakor tartják a Koháry-u. templomban és a csapat helyiségeiben. Az ünnepély a templomban kezdődik cserkészfogadalomújítással. Azután a csapat helyiségeiben műsoros előadás lesz. Műsor ára 1 pengő. Külön belépődíj nincs. Előadás után a Nőszövetség teával vendégeli meg a cserkészeket.

Nyilvános köszönet. A f. évi december hó 2-án tartott templomi hangversenyen műsor megváltásából befolyt 145.10 P, nyomdaköltség 40.30 P, tiszta jövedelem 104.80 Pengő. Amikor a fent kimutatott összeget nyugtázzuk, ismételt hálás köszönetünket nyilvánítjuk a szereplő művészeknek, akik áldozatos szeretettel bocsátották közre művészetük legjavát és azoknak, akik a műsor megváltási árán felül adakoztak s így a nagy erkölcsi siker mellett az anyagi sikert is biztosították.

Az Unitárius Nőszövetség

Az egyetemi ifjuság és leányegyesület karácsonyfa estélyén rövid műsor keretében karácsonyi éneket ad elő a férfi és női kar. Vass Ilonka és Dézsi Zoltán szavalnak. Duettet énekelnek a Sehey-leányok, szólót pedig Tóth Béla, gitáron játszik Borbély Pál. Zárszót mond Szabó Elek.

Az unitárius ifjuság az idén is megtartja jóhírű bálját a Lloyd-palotában február 8-án. A bálbizottság már megalakult. A bálra vonatkozólag tájékoztatást ad Borbély Pál Rákos-u. 3. sz.

Erdélyi atyánkfiairól ritkán hallunk örvendetes híradást. Most egy ilyen jó hírt mondunk. A nagyenyedi unitárius atyafiak december elsején adták át rendeltetésének újonnan épült imaházukat, amelyet szépen sikerült ünnep keretében szentelt föl dr. Boros György püspökünk. Isten áldása legyen a kis gyülekezet munkáján!

A Brassai Sámuel Ifjúsági Egyesület a P-né Kozma Flóra Leányegyesülettel együtt áll a Karácsonyfa alá a Rákos-u. kápolnában. A mindkét nembeli ifjuságot a Nőszövetség látja vendégül. Az ünnepély december 23-án délután 6 órakor kezdődik.

A Dávid Ferenc Emléktáblára már számadásaink lezárása után adakozott még György Vilmos afia Szegedről 10.—P. Ez uton kérjük, hogy nagybecsű adományát a Dávid Ferenc fillérekhez csatolhassuk. Hiszen itt is, ott is a nagy reformátor nevét hirdetjük. Isten nagyobb dicsőségére. Köszönjük.

Kérem könyvbarátainkhoz. Egyházunk könyvtárának rendezését megkezdettük. Amint látszik, igen sok könyv, folyóirat és ujság van, amelyekből egyes számok, illetve évfolyamok vagy kötetek hiányzanak. Azzal a szerény kéréssel fordulunk tehát szeretett könyvbarátainkhoz, hogy szíveskedjenek nélkülözhető könyv-, folyóirat- és táppéldányaikat egyházunk könyvtárába beküldeni akár ajándék, akár örökletét vagy csere képpen, hogy lehetőleg kiegészíthessük hiányos példányainkat. Tehát bármiféle könyvet, ujságot, folyóiratot vagy kéziratot hálás köszönettel fogad könyvtára részére és az adakozó kiadományára duplum példányából szívesen viszonzozza az adományt a Budapesti Unitárius Egyházközség (V. Koháry u. 4 sz.)

László Gyula, könyvtáros

Az Értesítő mult számában említettük, hogy egyetemi ifjaink dalárdáját Borbély Pál atyánkfia alakította meg. Most Borbély Pál annak a közlésére kér, hogy a dalárda megalakításában az érdem nagy része Ekárt Gábor atyánkfiaé, aki annak idején a dalárda gondolatát fölvetette és azt meg is valósította.

Vári Albert:
IMAKÖNYVE
kapható a lelkészi irodában.
Papirkötés P 2.50 Selyemkötés P 5.50 Bársonykötés P 6.50